

Recenzenci:

prof. dr hab. Zbigniew Kurcz
prof. dr hab. Janusz Sztumski

Książka ukazała się dzięki finansowemu wsparciu:

Andrzeja Lipińskiego

Grzegorza Kazimierczaka

- FREZDROM Siedlce, ul. Terespolska 33

Towarzystwa Wiedzy Powszechniej

- Oddział Regionalny w Siedlcach

Siedleckiego Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Brama”

Siedleckie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne

ISBN 978-83-62160-16-7

Wydawca:

Siedleckie Towarzystwo Naukowe
© Copyright by Adam Bobryk

Korekta:

Barbara Bobryk, Ewelina Obrepalska

Skład komputerowy i projekt okładki:

Dariusz Dybciak

Druk i oprawa:

„ELPIL”, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I. Polacy na Litwie w okresie walki o niepodległość Republiki	23
1. Status ludności polskiej w LSRR	23
2. Pierestrojka i początek zmian	31
3. Litewski ruch niepodległościowy wobec Polaków	35
4. Spór o język urzędowy	46
5. Dążenia do autonomii polskiej	52
6. Polacy wobec niepodległości Litwy	65
Rozdział II. Zwiększanie obecności Polaków w życiu publicznym poprzez działalność polskich ugrupowań o celach społeczno-politycznych	83
1. Związek Polaków na Litwie	84
2. Kongres Polaków Litwy	110
Rozdział III. Rola i znaczenie polskich partii oraz problem aktywności Polaków w innych ugrupowaniach politycznych	119
1. Akcja Wyborcza Polaków na Litwie	121
2. Alians Mniejszości Narodowych Litwy - Alians Obywateli Litwy	145
3. Polska Partia Ludowa	152
4. Kwestia działalności Polaków w różnych partiach litewskich	158
5. Polski Podkomitet Nowego Związku - Klub Polaków na Litwie „ProLibera”	167
Rozdział IV. Między izolacją a współpracą. Polskie ugrupowania w samorządach Republiki Litewskiej	175
1. Dążenie do izolacji i ograniczenia polskiej reprezentacji samorządowej we władzach komunalnych	176
1.1. Kadencja 1990-1995. Od odbudowy samorządności do zarządzania komisarycznego. Przeciwdziałanie przez ZPL demobilizacji społecznej ...	176
1.2. Kadencja 1995-1997. Upartyjnienie samorządów	183
1.3. Kadencja 1997-2000. Próba rozdrobnienia samorządów	193
2. Wzrost pozycji AWPL w samorządach	202
2.1. Kadencja 2000-2003. Wyjście AWPL z izolacji	202
2.2. Kadencja 2003-2007. Wyborcze zwycięstwo AWPL nad PPL	211
3. AWPL jako ważny partner partii ogólnokrajowych w samorządach	221
3.1. Kadencja 2007-2011. Wzrost poparcia dla AWPL	221
3.2. Wybory na kadencję 2011-2015. Sukces AWPL	229
Rozdział V. Uwarunkowania i proces kształtowania reprezentacji parlamentarnej polskich ugrupowań oraz jej aktywność na rzecz mniejszości polskiej	239
1. Polska reprezentacja parlamentarna w warunkach odbudowy państwowości litewskiej i pierwszych latach niepodległości	242

1.1. Kadencja 1990-1992. Kwestia niepodległości a polskie postulaty	242
1.2. Kadencja 1992-1996. Polscy parlamentarzyści w procesie przemian	247
2. W poszukiwaniu nowych sposobów zaspokojenia potrzeb mniejszości polskiej	254
2.1. Kadencja 1996-2000. Konkurencja o mandat społeczny ludności polskiej	254
2.2. Kadencja 2000-2004. AWPL po raz pierwszy w rządzie	261
2.3. Kadencja 2004-2008. AWPL po raz drugi w rządzie	273
2.4. Kadencja 2008-2012. Zwiększenie reprezentacji AWPL	281
3. Nowy standard wzajemnych relacji	289
3.1. Wybory na kadencję 2012-2016. Frakcja AWPL w Sejmie i znacząca reprezentacja w rządzie	289
3.2. Przynależność do litewsko-polskich stałych delegacji parlamentarnych i grup bilateralnych	297
Rozdział VI. Polacy wobec wyborów prezydenckich i europejskich	307
1. Przywrócenie urzędu prezydenta. Algirdas Brazauskas pierwszą głową państwa	307
2. Język polski jako element gry wyborczej. Prezydentura Valdas Adamkusa	311
3. Przerwana kadencja. Prezydentura Rolandas Paksasa	316
4. Ponowna kadencja Valdas Adamkusa	322
5. Litwa w obliczu kandydatury Waldemara Tomaszewskiego na urząd prezydenta. Zwycięstwo Dali Grybauskaitė	324
6. Referendum akcesyjne. Litwa w Unii Europejskiej	332
7. Pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego	339
8. Uzyskanie przez AWPL reprezentacji w Parlamencie Europejskim	346
Rozdział VII. Między deklaracjami a praktyką. Problemy polskiej mniejszości w świetle polityki państwa litewskiego i własnej aktywności społeczno-politycznej	359
1. Kwestia języka polskiego jako pomocniczego	360
2. Pisownia imion i nazwisk jako problem społeczny i tożsamościowy	372
3. Zagrożenia dla funkcjonowania oświaty polskiej	378
4. Problem reprivatyzacji	399
5. Polacy na Litwie w kontekście relacji międzypaństwowych Republiki Litewskiej i Rzeczypospolitej Polskiej	413
Zakończenie	433
Santrauka	437
Summary	441
Bibliografia	445
Spis tabel i wykresów	476
Wykaz ważniejszych skrótów	477
Indeks osobowy	479
Alfabet łaciński	479
Alfabet rosyjski	500